

гогічне спілкування - клімат і атмосфера цієї роботи, а особистість - ціннісні орієнтації, ідеали, внутрішні сенси роботи вчителя [4].

Ефект виховання екологічної культури в учнів багато в чому обумовлений тим, наскільки екологічні цінності сприймаються педагогом як життєво необхідні і які мотиви ним рухають. Якщо вчитель у своїй діяльності керується мотивом «змушений», то ефект слід очікувати низький, якщо він рухається мотивом «хочу» чи «не можу інакше», то й результативність виховання екологічної культури зростає.

Літератури

1. Білявський Г.О., Саєнко Т.В., Пашенко О.В. Екологізація освіти – важливий напрям екологізації економіки //Екологічний вісник. – 2010. – №1. - С. 16-17.
2. Власенко О.Г. Завдання екологічного змісту в навчанні хімії // Біологія і хімія в школі. – 2003. – № 5. – С. 54-55.
3. Коломишчева Л.П. Екологічне виховання на уроках хімії // Хімія: науково-методичний журнал. – 2005. - № 22(106).
4. Табачкова О.Б. Екологізація шкільного курсу хімії. Загрязнение атмосферы // Химия: методика преподавания в школе. – 2001.- № 4. – С. 58-62.
5. Ермоленко Г.М., Курко К.В., Бойко А.В. Екологічна освіта студентів при вивченні органічної, фізичної хімії та методики викладання хімії // Зб. наук.пр. природничого ф-ту «Актуальні питання екології та охорони навколишнього середовища». – Харків: ХДПУ. – 1995. – Вип. 1. – С. 9-13.

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ КРУГЛОГО СТОЛУ ПРИ ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

Клименко М.О., Мельник Т.О.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Згідно з документами Всесвітнього Самміту в Йоганнесбурзі екологічна освіта та екологічне виховання відносяться до невід'ємних засобів механізму сталого розвитку суспільства [3]. Важливим кроком назустріч світовій спільноті Україна зробила при прийнятті у 2002 році «Концепції екологічної освіти України». Однак, на практиці глобальній проблемі екологічного виховання на всіх рівнях національної освіти нашої держави приділяється недостатня кількість уваги. Цьому сприяє ряд причин, до яких можемо віднести:

- у середніх освітніх закладах – здійснення екологічного виховання в рамках дисципліни «Біологія», а не як окремого предмету.
- у закладах вищої освіти – обмеженість годин відведених на дисципліну, під час яких студенти можуть отримати тільки базові знання, без належного формування їх еколого-гуманістичного світогляду.

Для вирішення цих проблем в системі екологічного виховання пропонуємо, використання інтерактивних методів навчання, зокрема, методики круглого столу, яка у активній формі дозволяє засвоїти базові теоретичні основи екології та вплинути на екоцентричну особистість студента за відносно короткий час.

Вважаємо за доцільне детально проаналізувати суть цієї методики.

Методика круглого столу має численні переваги, головними з яких

є:

- легке та швидке засвоєння необхідної інформації в неформальних умовах за участю студентів, викладачів та фахівців-практиків;
- це групова методика навчання, де у кожного члена групи є своя роль, але всі разом вони мають спільну мету (формування поведінково-діяльнісної складової екологічного виховання);
- студенти навчаються один від одного шляхом програвання ролі «експерта» попередньо заданого їм проблемного питання, що потребує ґрунтовної підготовки (становлення інформаційно-досвідного компоненту особистості шляхом опрацювання значної кількості основної і додаткової інформації, її стисла та зрозуміла презентація).
- цей стиль навчання дає можливість набуття навички швидкої та гнучкої реакції на поставлені питання, приклади, пропозиції;
- протягом заняття, викладач спостерігає за підготовкою студентів, їх активністю, звертає увагу на питання, що не набули достатнього висвітлення чи розуміння з метою подальшого обговорення [5].

Для досягнення максимального ефекту від круглого столу необхідно використовувати його основні інструменти та стратегії проведення, до яких відносять:

- принцип збудування довіри – створення атмосфери, де кожен відчуває себе рівноправним, не боїться і не соромиться задавати питання, почуватися комфортно. Принцип дозволяє всім учасникам методу порушувати питання, яким не приділяється достатньо уваги під час традиційних лекційних занять.
- самопідготовка – в процесі активної підготовки до круглого столу студенти готують додаткові матеріали (статті, газети, брошури, презентації, тощо), проводять міні-дослідження, шукають цікаві приклади досвіду провідних компаній як на локальному чи регіональному рівні, так і на міжнародному. Це вказує на те, що студенти пов'язують задані їм питання на рівні більш зосередженому на життєвих (практичних) ситуаціях, звертають увагу на реальні екологічні проблеми, а також шляхи їх вирішення.
- розширення кордонів – принцип, що дозволяє учасникам «виходити за межі аудиторії» і за допомогою сучасних технологій створювати дискусію з представниками інших університетів, країн, державних, комерційних та громадських організацій. Прикладом таких технологій є ITV (Interactive Television) – інтерактивне телебачення – система трансляції з каналом зворотного зв'язку – ефективний в освітніх та бізнес-структурах засіб поєднання двох чи більше аудиторій, що знаходяться на дистанціях, з можливістю аудіо та відео потоку в реальному часі [5].

Важливе значення у проходженні та досягненні мети круглого столу відіграє фасилітатор – особа (студент або викладач), що є добре обізнаним у проблемному питанні і має достатні комунікативні та організаційні навички управління, правильного спрямування та оптимізації конструктивного процесу обговорення поставленої проблеми.

Існує декілька видів техніки ефективного управління круглим столом. Найбільш практичною для закладів освіти вважаємо техніку, що складається з трьох керованих фасилітатором етапів і займає близько 80 хвилин.

Перший етап (10 – 15 хвилин) складається з представлення учас-

ників, встановлення проблемних питань, очікувань та цілей круглого столу.

Другий етап (50-60 хвилин) – виступи учасників, обговорення відповідно до порядку денного. Простеження фасилітатором основних моментів засідання на дошці, фліпчартах чи електронних засобах. Створюючи невимушену обстановку, фасилітатор спонукає учасників взаємодіяти швидко та чітко, гарантуючи кожному з них можливість бути почутими та мати рівні права на запитання. Під час етапу учасники повинні:

- бути достатньо підготовленими до участі;
- уважно слухати доповідаючого та задавати запитання при необхідності;
- представляти наочні матеріали (ілюстрації, графіки, діаграми, схеми, рисунки, відео матеріали);
- наводити конкретні приклади, для кращого сприйняття інформації рештою учасників;
- висловлювати власні думки та рекомендації;

Для досягнення максимального ефекту від круглого столу учасники не повинні:

- бути пасивними; “купувати” все, про що їм розповідають; бути занадто скептичними, та непривітними до інших учасників.

Третій етап (до 10 хвилин) – завершення. Фасилітатор підбиває підсумки, визначає, які цілі та завдання круглого столу були досягнені, та питання, на яких потрібно більше зосередитись в майбутньому. Надає можливість декільком учасникам внести зауваження, рекомендації та пропозиції. Найактивніші учасники можуть бути відзначені заохочувальними призами (будь-що, на розсуд фасилітатора, наприклад, додаткові бали) [4].

У викладанні біології та екології основною проблемою навчально-виховного процесу є незначна кількість годин, що виділяється на дисципліну, тому важливим є впровадження методик, які є компактними у плані часу та впливають як на актуалізацію знань, так і на екологічне виховання студентів.

Нами на практиці була перевірена ефективність використання методики круглого столу у студентів-біологів четвертого курсу та екологів п'ятого і шостого курсів. Круглий стіл з менеджменту виконував функцію ввідного заняття до курсу «Екологічний менеджмент». Труднощі, що виникають при вивченні даного курсу, прямо пов'язані з відсутністю попередніх знань із основ менеджменту [1]. Тому, дана методика була використана нами для пом'якшення переходу студентів до економіко-екологічної дисципліни – екологічного менеджменту.

Студенти завчасно отримали завдання. Для представлення якого кожен з учасників самостійно мав опрацювати значну кількість теоретичної інформації, презентувати її колегам у вигляді мультимедійних презентацій, роздаткового матеріалу з обов'язковим наведенням конкретних прикладів.

Важливим моментом круглого столу було проведення паралелей між менеджментом та екологією, менеджментом в Україні та закордоном, між національним екоменеджментом та екоменеджментом у світі, його вплив на корпоративну екологічну культуру та екокультуру населення вцілому.

Під час обговорення питань студенти зупинилися на досвіді провідних компаній світу, на власних спостереженнях, на екологічних аспектах менеджерської діяльності, яких не вистачає Україні, розробляли власні рекомендації та плани дій по вирішенню проблемних питань України в сфері охорони навколишнього природного середовища.

Отже, при проведенні круглого столу з менеджменту з навчальної точки зору студенти отримали високі академічні результати, розглянули більшу кількість питань ніж на традиційних лекціях чи семінарах, студенти та викладач були задоволені подібним проведенням заняття. З виховної точки зору захоплення студентів підготовкою до заходу та активність під час проведення круглого столу свідчила про їх готовність діяти у довкіллі з мінімальною шкодою для нього, про відповідальність за стан природи та майбутні покоління від економічної діяльності, яка здійснюється сьогодні.

Отримані результати свідчать про ефективність методики круглого столу, як інтерактивної форми навчання при вирішенні проблем навчально-виховного процесу екологічних та біологічних дисциплін в закладах освіти.

Література

1. Будзан Б. Менеджмент в Україні: сучасність і перспективи / Богдан Будзан. – К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2001. – 349 с.
2. Екологічний менеджмент: Навчальний посібник / За ред. В.Ф. Семенова, О.Л. Михайлюк. – Київ, Центр навчальної літератури, 2004. – 407 с.
3. Основи стійкого розвитку: Навчальний посібник / За заг. ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника. — Суми: ВТД «Університетська книга», 2005.- 654 с.
4. Frost&Sullivan [Електронний ресурс] : Effective Roundtable Facilitation Techniques – режим доступу: <http://www.frost.com/prod/servlet/cpo/4659282.pdf>
5. Teaching and Learning Initiative [Електронний ресурс] : Collection of Resources for Teaching and Learning Initiative at Northwest Indian College : Roundtable / Seminar Pedagogy / Emma Norman. – 2010. – режим доступу: <http://blogs.nwic.edu/teachinglearning/2010/04/24/roundtableseminar-pedagogy/>.

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ РЕКЛАМИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ І СОЦІУМУ

*Коробко О.О., Мельник Т.О.
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького*

У сучасному світі велике значення має інформація та шляхи її поширення. Найбільшу кількість інформації особа отримує під час навчання в закладах освіти та через засоби масової інформації.

У наш час інтерактивні методи навчання ефективно застосовуються з метою активного навчання студентів. Ці методи значно підвищують зацікавленість аудиторії до теми обговорення і дають можливість проявити творчий підхід та включають елемент самостійного пошуку відповідей на поставлене завдання або вирішення проблеми[1].

Саме такий підхід був використаний при викладанні курсу «Екологія людини»(дисципліна викладається як обов'язкова для студентів-екологів 3 курсу та як спецкурс для студентів-біологів 4 курсу), де порушуються різні аспекти впливу факторів зовнішнього середовища на організм людини. Одним із питань теми було ознайомлення з проблемою впливу продуктів горіння, що отримуються при спалюванні листя та органічних решток на організм людини [2]. Положення Оргуської конвенції [3] говорить про забезпечення інформацією населення, а також про участь громадськості у процесі прийняття рішень та про доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля. Керуючись цими положеннями було вирішено ознайомити соціум з цією проблемою. Серед студентів було оголо-